

# **MAGYAR ÉLELMISZERKÖNYV**

---

## **Codex Alimentarius Hungaricus**

### **1-2-89/107 számú előírás**

#### **Az élelmiszerekhez engedélyezett adalékanyagok általános előírásai**

---

#### **Food additives authorized for use in foodstuffs intended for human consumption**

**Az előírás a Tanács 89/107/EGK irányelve, valamint az azt módosító, az Európai Parlament és a Tanács 94/34/EK irányelve alapján készült.**

**This Regulation is equivalent in technical content to the Council Directive 89/107/EEC and European Parliament and Council Directive 94/34/EC**

---

**Jóváhagyta a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottság, 1995. (első kiadás)**

**Jóváhagyta a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottság, 2003. (második, módosított kiadás)**

**A Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak hatályára vonatkozó rendelkezéseket az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvény tartalmazza.**

**Ez a 2. módosított kiadás hatályon kívül helyezi az 1995-ben kiadott előírást.**

**A Magyar Élelmiszerkönyv előírásait – az Európai Unió gyakorlatát követve – folyamatosan igazítják a fogyasztói igények változásaihoz, a tudomány és technika újabb eredményeihez. Ezért ezen előírás használata előtt győződjön meg arról, hogy a szöveg időközben nem változott-e.**

**A változásokat a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő Közli. Az előírásokat az MSZT Szabványbolt (Budapest IX. Üllői út 25., levélcím: Budapest Pf. 24, 1450) árusítja.**

# MAGYAR ÉLELMISZERKÖNYV

## Codex Alimentarius Hungaricus

1-2-89/107 számú előírás

Az élelmiszerekhez engedélyezett adalékanyagok általános előírásai

Food additives authorized for use in foodstuffs intended for human consumption

### 1.§

1. Ezen előírást az I. mellékletben felsorolt élelmiszer adalékanyag csoportokra kell alkalmazni.
2. Ezen előírás szempontjából adalékanyag minden olyan élelmiszerként önmagában nem fogyasztott és jellemző élelmiszer összetevőként nem alkalmazott anyag – tekintet nélkül arra, hogy van-e tápértéke vagy sem –, amelyet az adott élelmiszer gyártása, feldolgozása, elkészítése, kezelése, csomagolása, szállítása és tárolása során technológiai célból szándékosan adnak az élelmiszerhez, melynek eredményeként önmaga vagy származéka közvetlenül vagy közvetetten az élelmiszer összetevőjévé válik.
3. Az előírás nem vonatkozik
  - a) a technológiai segédanyagokra<sup>(1)</sup>
  - b) a növények vagy növényi termékek védelmére használt anyagokra,
  - c) az élelmiszerekben felhasznált, a MÉ 1-2-88/388 számú előírás hatálya alá tartozó aromaanyagokra,
  - d) az élelmiszerekhez adott tápanyagokra (pl. ásványi anyagok, nyomelemek vagy vitaminok).

### 2.§

1. Az I. mellékletben felsorolt élelmiszer adalékanyag csoportokba tartozó anyagokat az élelmiszer előállítás során csak az előírt feltételek szerint szabad használni. Az adalékanyagnak az engedélyben rögzített feltételektől eltérő alkalmazása tilos.

Az I. mellékletben felsorolt élelmiszer adalékanyag csoportokra és felhasználásukra vonatkozó részletes rendelkezéseket külön előírások tartalmazzák.

2. Az élelmiszer adalékanyagok besorolása az I. Melléklet valamelyik csoportjába a kérdéses adalékanyag alapvető fő funkciója alapján történik. Az adalékanyag egy bizonyos csoportba való beosztása azonban nem zárja ki a lehetőségét annak, hogy az adalékanyag többféle funkcióban is engedélyezésre kerüljön.
3. Az adalékanyagokat a II. mellékletben rögzített általános szempontok figyelembevételével veszik fel a listákra.

### 3.§

<sup>(1)</sup> Technológiai segédanyag ezen előírás szempontjából a berendezések és eszközök anyagának kivételével minden olyan élelmiszerként önmagában nem fogyasztott anyag, amelyet valamely nyersanyag, élelmiszer vagy annak alkotórésze gyártása vagy feldolgozása folyamán az adott technológiai cél elérésére alkalmaznak, és elkerülhetetlenül maradékok jelenlétét, vagy származékok keletkezését eredményezi a késztermékben, feltéve, hogy ezek a maradékok nem jelentenek egészségügyi kockázatot és nincs technológiai hatásuk a végtermékben.

A részletes előírások tartalmazzák az engedélyezett adalékanyagok listáját, azoknak az élelmiszereknek a felsorolását, amelyekhez ezek az adalékanyagok hozzáadhatók, és ahol szükséges a felhasználási szintek felső határát, továbbá az adalékanyagok hordozó anyagként és oldószerként történő alkalmazásának szabályait, tisztasági követelményeit, ahol szükséges.

#### 4.§

Ha a vonatkozó előírásoknak megfelelő adalékanyagok valamelyikéről kiderül, hogy veszélyezteti az emberi egészséget, az érintettek az Országos Közegészségügyi Központ Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézetéhez fordulhatnak, amely kezdeményezheti a Tanács 89/107/EGK irányelvének 4. cikke szerinti ideiglenes tagállami biztonsági intézkedés meghozatalát, valamint a többi tagállam és a Bizottság értesítését.

#### 5.§

Az adalékanyagok felhasználásának engedélyét újra kell értékelni, amennyiben azt új tudományos eredmények vagy a megváltozott felhasználási körülmények indokolják. Indokolt esetekben az engedélyeket vissza kell vonni, vagy módosítani kell.

#### 6.§

Az engedélyezett adalékanyagok listájának elfogadása után történő tudományos és technikai fejlődés figyelembevételével lehetséges a hatályos előírásokban nem szereplő adalékanyag használatának és forgalmazásának engedélyezése. Az eljárást az OKK – OÉTI-nél lehet kezdeményezni.

#### 7.§

1. A nem végső fogyasztó számára szánt élelmiszer adalékanyagok csak akkor forgalmazhatók, ha a csomagoláson vagy a nagy kiszerelesen a következő információk jól látható, tisztán olvasható és kitörölhetetlen formában szerepelnek:
  - a) – Ha az élelmiszer adalékanyagokat önmagukban vagy más élelmiszer adalékanyaggal keverten árusítják, minden egyes adalékanyag hivatalos nevét és E számát vagy ilyen hiányában az anyag olyan pontos leírását kell feltüntetni, amivel a többi olyan adalékanyagtól, melyekkel esetleg összetéveszthető, biztosan megkülönböztethető. Kevert árusításuk esetén az egyes adalékanyagokat tömegarányuk csökkenő sorrendjében kell feltüntetni.
    - Ha az adalékokban az élelmiszer adalékanyag tárolását, árusítását, állandóságát, hígítását vagy oldását elősegítő más anyagok vagy élelmiszer alkotórészek vannak jelen az élelmiszer adalékanyagok mellett, az adalékanyag neve, az első bekezdésnek megfelelően és minden összetevő feltüntetése a tömeg szerinti arányok csökkenő sorrendjében.
  - b) – vagy az „élelmiszerekben való használatra” kifejezés;
    - vagy az „élelmiszerekben korlátozottan használható” kifejezés;
    - vagy más egyértelmű utalás a rendeltetésszerű élelmiszeripari felhasználásra.
  - c) Ha szükséges, a tárolás és felhasználás különleges feltételei.
  - d) Használati javaslat, ha ennek figyelmen kívül hagyása kizárná az adalékanyag rendeltetésszerű használatát.

- e) A tételt vagy szállítmányt azonosító jelzés.
  - f) A gyártó, csomagoló, vagy a forgalmazó neve vagy üzleti neve és címe.
  - g) Minden olyan összetevő százalékarányának feltüntetése, amely mennyiségi korlátozás alá esik egy ételismiszerben, vagy megfelelő információ az összetételre. Ha ugyanaz a mennyiségi korlátozás vonatkozik az összetevők egy csoportjára, amelyeket egyedül vagy kombinációban használnak, az együttes százalékarányt elégséges megadni.
  - h) A nettó mennyiség.
  - i) Bármilyen egyéb lényeges információ.
2. Az 1. bekezdéstől eltérően, ha az „élelmiszeripari gyártás és nem kiskereskedelmi árusítás céljaira” felirat van a termék csomagolásának jól látható pontján, az a) pont második franciabekezdésében és a d) – g) pontokban leírt információkat elegendő csak a szállítmányhoz tartozó dokumentációban feltüntetni.

### **8.§**

Olyan adalékanyagok esetén, melyeket a végső fogyasztónak szánnak eladásra, a forgalmazás csak akkor történhet meg, ha a csomagokon vagy a gyűjtőcsomagoláson a következő információk jól látható, tisztán olvasható és kitörölhetetlen formában szerepelnek:

- a) a termék neve, amely alatt az árusítás történik; ennek a megnevezésnek az adott termék hivatalos nevéből, továbbá az E-számból, vagy az ilyen hiányában a termék olyan leírásából kell állnia, amely alkalmas más, hasonló termékektől való megkülönböztetésére,
- b) a 7.§ 1. bekezdésének a) – f), és h) pontjaiban megkövetelt információk,
- c) a minőségmegőrzési idő jelölése,
- d) minden egyéb információ, amely a hatályos rendelkezések szerint kötelező.

### **9.§**

A 7. és 8. §-ok nem érintik a veszélyes anyagok és készítmények osztályozására, csomagolására, feliratozására, vagy az ilyen anyagok szállítására vonatkozó előírásokat.

### **10.§**

A 7. és 8. §-okban előírt adatokat magyar nyelven kell feltüntetni. Emellett az adatok más nyelven is feltüntethetők.

### **11.§**

Az I. mellékletben meghatározott csoportokhoz tartozó adalékanyagok csak akkor kerülhetnek forgalomba, ha mindenben megfelelnek ezen előírásoknak.

### **12.§**

Ez az előírás 2004. május 1-jén lép hatályba.

## I. MELLÉKLET

### Élelmiszer adalékanyag csoportok

Színezékek	Módosított keményítők
Tartósítószer	Édesítőszer
Antioxidánsok	Térfogatnövelő szer
Emulgeáló szer	Habzágatló
Emulgeáló sók	Fényező anyagok <sup>(3)</sup>
Sűrítő anyag	Lisztjavító szer
Zselésítő anyag	Szilárdító anyag
Stabilizátorok <sup>(1)</sup>	Nedvesítő szer
Ízfokozó	Kelátképző anyag
Étkezési sav	Enzimek <sup>(4,5)</sup>
Savanyúságot szabályozó anyagok <sup>(2)</sup>	Tömegnövelő szer
Csomósodást és lesülést gátló anyag	Hajtógáz és csomagológáz

<sup>(1)</sup> Ebbe a kategóriába tartoznak a habstabilizátorok is.

<sup>(2)</sup> Ezek működhetnek kétirányú savregulátorként.

<sup>(3)</sup> Ide tartoznak a kenőanyagok is.

<sup>(4)</sup> Ezen anyagok szerepeltetése ezen a listán nem zár ki semmiféle későbbi döntést a végső fogyasztó számára szánt élelmiszereken történő jelölésükre vonatkozóan.

<sup>(5)</sup> Csak az élelmiszer adalékanyagként használt enzimek értendők ide.

## II. MELLÉKLET

### Az élelmiszer adalékanyagok használatának általános feltételei

1. Élelmiszer adalékanyag akkor engedélyezhető, ha
  - alkalmazásának szükségessége technológiailag igazolható és a kívánt cél más, gazdaságosan és technikailag megvalósítható módszerrel nem érhető el,
  - a javasolt felhasználási szinten a jelenleg rendelkezésre álló tudományos eredmények alapján nem jelent veszélyt a fogyasztók egészségére,
  - nem vezeti félre a fogyasztót.
2. Az adalékanyag használatának feltétele, hogy technológiai szükségessége indokolható és javasolt alkalmazása bizonyíthatóan előnyös legyen a fogyasztó számára.  
Az adalékanyag alkalmazása akkor indokolt, ha az a) – d) pontban felsoroltak közül legalább egy célt szolgál, amely cél más gazdaságilag és technikailag megvalósítható módszerrel nem érhető el, továbbá ha nem jelent veszélyt a fogyasztó egészségére:
  - a) védi az élelmiszer tápértékét; az élelmiszer tápértékének célzatos csökkentése csak akkor elfogadható, ha az élelmiszer nem képezi jelentős részét a szokásos étrendnek, vagy ha az adalékanyag olyan élelmiszer gyártásához szükséges, amely különleges étrendre szoruló fogyasztók számára készül;
  - b) különleges étrendre szoruló fogyasztók számára gyártott élelmiszerekhez szükséges összetevőt vagy alkotóelemet biztosít;
  - c) segíti az élelmiszer minőségének és stabilitásának megtartását, vagy javítja az élelmiszer érzékszervi tulajdonságait, jellegét vagy minőségét, anélkül, hogy félrevezesse a fogyasztót;

- d) segíti az élelmiszer gyártását, feldolgozását, elkészítését, kezelését, csomagolását, szállítását vagy tárolását, feltéve, hogy nem szolgál a hibás alapanyag vagy a rossz higiénés körülmény vagy a nem megfelelő technológia alkalmazásának elfedésére.
3. Ahhoz, hogy egy élelmiszer adalékanyag vagy származékai esetleges ártalmas hatásait meg lehessen állapítani, megfelelő toxikológiai vizsgálatoknak és értékelésnek kell alávetni. Az értékelés számításba kell hogy vegye többek között az esetleges kumulatív, szinergista és potenciáló hatást és az emberi intolerancia jelenségét a testidegen anyagokkal szemben.
4. Minden adalékanyagot folyamatos megfigyelés alatt kell tartani és újra kell értékelni valahányszor szükséges a felhasználás változó körülményeinek és az új tudományos információknak a fényében.
5. Csak az elfogadott tisztasági követelményeknek megfelelő adalékanyagokat lehet felhasználni.
6. Az élelmiszer adalékanyagok felhasználásának engedélyezése során:
- a) meg kell határozni azokat az élelmiszereket, amelyekhez az adalékanyagot hozzá szabad adni, és a feltételeket, amelyek mellett hozzáadhatók.
- b) a lehető legkisebb mennyiségre kell korlátozni a felhasználási szintet, amellyel a kívánt hatás még elérhető.
- c) figyelembe kell venni a megengedhető napi bevitelt, vagy más evvel egyenértékű becslést, amelyet az élelmiszer adalékanyagra megállapítottak és az összes forrásból származó lehetséges napi bevitelt; ahol az élelmiszer adalékanyagot olyan élelmiszerhez használják, amely speciális fogyasztói csoportok számára készül, figyelembe kell venni az élelmiszer adalékanyag valószínű napi bevitelét a szóban forgó csoportok esetében is.

– VÉGE –